

Nazwa przedmiotu: FUNKCJONOWANIE SAMORZĄDU TERYTORIALNYEGO		Kod ECTS:	
Moduł kształcenia: specjalizacyjny			
Status przedmiotu: obowiązkowy		Język wykładowy polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 3			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	Zajęcia w Sali dydaktycznej	Zaliczenie na ocenę
Ćwiczenia	15	Zajęcia w Sali dydaktycznej	Zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: wykład : *Walawender Adam*

Cel przedmiotu

Przedstawienie studentom zasad związanych z funkcjonowaniem jednostek terytorialnych na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Zapoznanie studentów z aspektem prawnym działania jednostek samorządu terytorialnego poprzez analizę i interpretację aktów prawnych.

Wymagania wstępne

Podział administracyjny państwa, struktura administracji publicznej

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
01	Student posiada wiedzę o procesach i zmianach zachodzących w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego oraz zna przyczyny i skutki tych zmian. Słuchacz na poziomie zaawansowanym zna terminologię w zakresie polityki społecznej jej struktury i instytucji społecznych oraz zna procesy zachodzące w ramach funkcjonowania tej polityki.	K_W05,	Kolokwium, Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
02	Student posiada wiedzę na temat społecznych, przyrodniczych, prawnych i ekonomicznych podstawy gospodarki przestrzennej.	K_W11,	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
03	Zna i interpretuje przepisy, dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej regulujące funkcjonowanie gospodarki oraz przepływ towarów, usług i ludzi na jednolitym rynku europejskim	K-W12,	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
UMIĘJĘTNOŚCI			
01	Student potrafi interpretować i wyjaśniać zjawiska społeczne i ekonomiczne oraz identyfikować występujące pomiędzy nimi powiązania	K_U02	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
02	Słuchacz posiada umiejętność korzystania z wiedzy teoretycznej służącej do opisu i analizowania przyczyn i przebiegu zjawisk społeczno-ekonomicznych	K_U03,	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
03	Student potrafi posługiwać się przepisami prawa krajowego i międzynarodowego w zakresie działalności gospodarczej w celu uzasadniania konkretnych działań i decyzji	K_U11,	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
01	Słuchacz rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inicjować pracę w zespołach interdyscyplinarnych oraz w nich uczestniczyć	K_K01,	Dyskusja, wypowiedzi ustne

Treści programowe

WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1.	Funkcjonowanie polskiej administracji terenowej	1	Wykład z prezentacją multimedialną
2.	Zasady funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego	2	Wykład z prezentacją

			multimedialną
3.	Struktura organizacyjna gminy	3	Wykład z prezentacją multimedialną
4.	Ustrój powiatu	3	Wykład z prezentacją multimedialną
5.	Struktura organizacyjna województwa samorządowego	2	Wykład z prezentacją multimedialną
6.	Pracownicy samorządowi	1	Wykład z prezentacją multimedialną
7.	Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego	1	Wykład z prezentacją multimedialną
8.	Akty prawa miejscowego i zadania samorządu terytorialnego	1	Wykład z prezentacją multimedialną
9.	Mienie gmin , powiatów i województw samorządowych	1	Wykład z prezentacją multimedialną

ĆWICZENIA (lub inna forma zajęć)

Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1.	Podmiot i przedmiot samorządu	2	Analiza tekstów źródłowych, Dyskusja problemowa
2.	Geneza polskiej administracji terenowej	2	Analiza tekstów źródłowych, Dyskusja problemowa
3.	Koncepcja gminy samorządowej	2	Analiza tekstów źródłowych, Dyskusja problemowa
4.	Struktura powiatu i jednostki organizacyjne	3	Analiza tekstów źródłowych, Dyskusja problemowa
5.	Organy samorządu województwa	2	Analiza tekstów źródłowych, Dyskusja problemowa
6.	Pojęcie pracownika i pracodawcy samorządowego	2	Analiza tekstów źródłowych, Dyskusja problemowa
7.	Zarządzanie mieniem samorządowym	2	Analiza tekstów źródłowych, Dyskusja problemowa

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach :15 godz. Udział w ćwiczeniach : 15 godz. Przygotowanie do ćwiczeń : 1,5 h x 15 = 22,5 godz. Udział w konsultacjach indyw.: 8 godz. Przygotowanie do kolokwium i egzaminu :14.5 godz.
Łączny nakład pracy studenta	75
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	38
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	37

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)

WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 Aktywność studentów podczas wykładów, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu.	Ocena podsumowująca : Kolokwium z pytaniami otwartymi
ĆWICZENIA (lub inna forma zajęć)	
F1 Obecność na ćwiczeniach , kolokwia cząstkowe	Ocena podsumowująca : Kolokwium z pytaniami otwartymi i problemowymi
F2 Aktywność studenta podczas zajęć	
F3 Efekt pracy studenta nad zadaniami problemowymi	

Literatura podstawowa

1. Dolnicki B., „Samorząd terytorialny”- Wolters Kluwer Polska, Warszawa – 2009 r.
2. Borodo A., „ Samorząd terytorialny: system prawnofinansowy, Warszawa -2006 r.
3. Leoński Z., „:Samorząd terytorialny w RP” , C.H. Beck, Warszawa 2006 r.

Literatura uzupełniająca

1. Miszczuk A., „ Gospodarka samorządu terytorialnego” PWN, Warszawa 2007 r.
2. Patrzalek L., „ Finanse samorządowe” AE Wrocław , 1999 r.
3. Bucieńska J., „ Samorząd terytorialny w Polsce na tle Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego” ,

Warszawa 2009 r.

Nazwa przedmiotu: Gospodarka Energetyczna		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: kurs specjalistyczny			
Status przedmiotu: Kurs kierunkowy		Język wykładowy: Polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 4			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób
Wykład	15	Zajęcia w Sali dydaktycznej	Zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia:
dr Bartosz Fortuński

Cel przedmiotu

Poszerzenie wiedzy studenta z zakresu gospodarki energetycznej. Zapoznać i pogłębić wiedzę studenta z zakresu światowej energetyki, polityki energetycznej UE, polityki energetycznej Polski oraz Opolszczyzny (i innych województw). Zapoznać i poszerzyć wiedzę studenta z rodzajów elektrowni i źródeł energii, aspektów ekonomicznych związanych z energetyką, prawa energetycznego, handlu emisjami, audytu energetycznego i efektywności energetycznej (w tym ISO 50001), gospodarką paliwowo energetyczną w gminach, taryfami energii jak również zapotrzebowaniem na różne nośniki energii

Wymagania wstępne

Znajomość zagadnień z zakresu ekonomii

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
1.	Ma pogłębioną wiedzę w odniesieniu do wybranych struktur i instytucji ekonomicznych	K-W02	Zaliczenie ustne, projekt
2.	Zna i interpretuje przepisy, dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej regulujące funkcjonowanie gospodarki oraz przepływ towarów, usług i ludzi na jednolitym rynku europejskim	K-W12	Zaliczenie ustne, projekt
UMIEJĘTNOŚCI			
1.	Stosowania w pracy lub nauce, zaawansowanej, wyspecjalizowanej wiedzy z określonego obszaru nauk ekonomicznych (w powiązaniu ze specjalnością)	K-U01	Zaliczenie ustne, projekt
2.	Interpretowania i wyjaśniania zjawisk społecznych i ekonomicznych oraz wskazania wzajemnych powiązań między zjawiskami społeczno - ekonomicznymi	K-U02	Zaliczenie ustne, projekt
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
1.	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, jest przygotowany do inicjowania i aktywnego uczestniczenia w pracy zespołów interdyscyplinarnych	K-K01	Zaliczenie ustne, projekt

Treści programowe

WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Energetyka na świecie	2	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
2	Polityka energetyczna UE	2	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
3	Polityka energetyczna Polski	1	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
4	Polityka energetyczna dla regionu Opolskiego	1	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
5	Rodzaje elektrowni	1	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
6	Prawo energetyczne	1	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
7	Handel emisjami	1	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
8	Audyt energetyczny	1	Wykład z prezentacją

9	ISO 50001	1	multimedialną, dyskusja, Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
10	Audyty efektywności energetycznej	1	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,
11	Gospodarka paliwowo energetyczna w gminach, taryfy energii, zapotrzebowanie na różne nośniki energii -	3	Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja,

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	- udział w wykładach: 15x1 godz. = 15 godz., - udział w projekcie: 35 godz., - konsultacje: 15x1 godz. = 15 godz., - analiza literatury przedmiotu: 35 godz. - przygotowanie do egzaminu i egzamin: 5 godz.
Łączny nakład pracy studenta	105 godz.
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	30 godz.
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	50 godz.

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)

WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 – zaliczenie ustne 35%	Ocena podsumowująca
F2 – projekt: 55%	Średnia ważona z ocen formułujących F1-F3.
F3 – aktywność: 10%	

Literatura podstawowa i uzupełniająca

<ol style="list-style-type: none"> 1. Raporty: CO 2 EMISSIONS FROM FUEL COMBUSTION Highlights, 2. Opracowania World Energy Outlook, OECD/IEA, Paris, z lat 2012-2000 3. Opracowania BP Statistical Review of World Energy 2012-... 4. Opracowania Energy prices and taxes, IEA statistics, 2012, 5. Artykuły B. Fortuński, 6. Dokumenty, Dyrektywy i Komunikaty UE dotyczące energetyki 7. Dane i opracowania z Eurostatu dotyczące energetyki 8. ISO 50001 9. Aktualne Dokumenty, Ustawy oraz inne opracowania dotyczące polskiej energetyki.

Nazwa przedmiotu: GOSPODARKA ODPADAMI		Kod ECTS:	
Moduł kształcenia: kursy stałe wydziałowe			
Status przedmiotu: do wyboru		Język wykładowy polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 4			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	Zajęcia w Sali dydaktycznej	Zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: wykład : Walawender Adam

Cel przedmiotu

Przekazanie studentom niezbędnej wiedzy z zakresu gospodarki odpadami , która traktowana jest jako odrębna dziedzina ochrony środowiska. Działania w zakresie ochrony środowiska przed zagrożeniami powodowanymi przez odpady rozpoczynają się od zapobiegania powstawaniu odpadów , redukcji ich ilości oraz zamiany odpadów bardziej szkodliwych na mniej groźne. Zapoznanie studentów z szeregiem technologii odzysku i unieszkodliwiania a także zwrócenia uwagi na udział kosztów zagospodarowania odpadów w kosztach produkcji przesądzających często o konkurencyjności cenowej wyrobu.

Wymagania wstępne

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
01	Student posiada wiedzę o procesach i zmianach zachodzących w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego oraz zna przyczyny i skutki tych zmian. Słuchacz na poziomie zaawansowanym zna terminologię w zakresie polityki społecznej jej struktury i instytucji społecznych oraz zna procesy zachodzące w ramach funkcjonowania tej polityki.	K_W05, K_W09	Kolokwium, Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
02	Student posiada wiedzę na temat społecznych, przyrodniczych, prawnych i ekonomicznych podstawy gospodarki przestrzennej.	K_W11	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
03	Zna i interpretuje przepisy, dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej regulujące funkcjonowanie gospodarki oraz przepływ towarów, usług i ludzi na jednolitym rynku europejskim	K_W12	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
UMIĘJĘTNOŚCI			
01	Student potrafi interpretować i wyjaśniać zjawiska społeczne i ekonomiczne oraz identyfikować występujące pomiędzy nimi powiązania	K_U02	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
02	Słuchacz posiada umiejętność korzystania z wiedzy teoretycznej służącej do opisu i analizowania przyczyn i przebiegu zjawisk społeczno-ekonomicznych	K_U03	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
03	Student potrafi posługiwać się przepisami prawa krajowego i międzynarodowego w zakresie działalności gospodarczej w celu uzasadniania konkretnych działań i decyzji	K_U11	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
01	Słuchacz rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inicjować pracę w zespołach interdyscyplinarnych oraz w nich uczestniczyć	K_K01	Dyskusja, wypowiedzi ustne

Treści programowe

WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
10	Prawno-organizacyjne aspekty zarządzania gospodarką	1	Wykład z prezentacją

	odpadami		multimedialną
11	Logistycznie zintegrowany system gospodarki odpadami	1	Wykład z prezentacją multimedialną
12	Skala problemu odpadów w Polsce	2	Wykład z prezentacją multimedialną
13	Rola Gminy i przedsiębiorcy w nowym systemie gospodarowania odpadami	1	Wykład z prezentacją multimedialną
14	Metody zagospodarowania odpadów komunalnych	1	Wykład z prezentacją multimedialną
15	Budowa i eksploatacja obiektów gospodarki odpadami	1	Wykład z prezentacją multimedialną
16	Procesy recykulacji materiałów odpadowych w gospodarce	1	Wykład z prezentacją multimedialną

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS	
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach :15 godz. Udział w konsultacjach indyw.: 15 godz. e-learning:20 Przygotowanie do ćwiczeń : 1 h x 15 = 15 godz. Przygotowanie projektów: 25 godz Przygotowanie do kolokwium: 10 godz.
Łączny nakład pracy studenta	100
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	50
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	50

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formująca; P- podsumowująca)	
WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 Aktywność studentów podczas wykładów, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu.	Ocena podsumowująca Na ocenę podsumowującą składają się oceny cząstkowe: 1. aktywność studentów podczas zajęć (20%) 2. ocena za wykonany projekt (30%) 3. ocena z kolokwium (50%)
F2 Ocena za wykonany projekt, zadań problemowych	
F3 Ocena z kolokwium sprawdzającym wiedzę studenta z całości omawianego materiału	

Literatura podstawowa
4. Kozłowska B., " Zarządzania gospodarką odpadami. Budowa gminnych systemów " , Poznań 2012
5. Rosik-Dulewska Cz., " Podstawy gospodarki odpadami", PWN. 2011
6. Kraszewski A., (red) , " Ocena systemu gospodarki odpadami" , 2011
Literatura uzupełniająca
4. Marcinkowski T., " Kompleksowe zarządzanie gospodarką odpadami" , Poznań 2012
5. Malina G., " Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych" , - Poznań 2012

Nazwa przedmiotu: Infrastruktura społeczno-techniczna miast		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: specjalizacyjny			
Status przedmiotu: obowiązkowy		Język wykładowy polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 2			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	zajęcia w sali dydaktycznej	egzamin

Prowadzący zajęcia: Wykłady: Monika Paradowska, e-mail: mparadowska@uni.opole.pl

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z istotą oraz rolą infrastruktury społecznej i technicznej w rozwoju społeczno-gospodarczym miast. Omówienie i prezentacja elementów składowych infrastruktury społeczno-technicznej oraz ich znaczenia dla zrównoważonego rozwoju miast. Analiza zmian infrastruktury społeczno-technicznej miast polskich na przestrzeni ostatnich lat pod kątem uwarunkowań, możliwości, perspektyw i pożądanych kierunków rozwoju.

Wymagania wstępne

Podstawy gospodarki lokalnej i regionalnej, Zrównoważony rozwój miasta i regionu, Strategia i polityka rozwoju lokalnego i regionalnego.
Niezbędne są także umiejętności krytycznego myślenia i analizy obserwowanych zjawisk, a także interpretacji wskazanych zjawisk z punktu widzenia zadanego problemu.

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
01	Student posiada wiedzę dotyczącą pojęcia, właściwości i funkcji infrastruktury społecznej oraz infrastruktury technicznej, potrafi wyróżnić poszczególne elementy w układzie infrastruktury społecznej i technicznej, jak również wskazać cechy charakterystyczne, zadania, uwarunkowania i potrzeby rozwoju poszczególnych elementów. Student posiada wiedzę o normach i regułach wymaganych przy tworzeniu infrastruktury społecznej i technicznej w miastach z punktu widzenia potrzeb mieszkańców i innych uczestników systemów miejskich, a także wymagań zrównoważonego rozwoju miast.	K_W02, K_W05, K_W09, K_U02, K_U06, K_U07, K_U10, K_K02	Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń
02	Student posiada wiedzę dotyczącą przekształceń infrastruktury społeczno-technicznej miast, ich uwarunkowań i kierunków ze szczególnym naciskiem na współczesną sytuację miast polskich.	K_W02, K_W05, K_W09, K_U02, K_U06, K_U07, K_U10, K_K02	Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń
UMIEJĘTNOŚCI			
03	Student potrafi obserwować i interpretować zmiany infrastrukturalne w polskiej przestrzeni miejskiej, a także dokonać analizy uwarunkowań, potrzeb i kierunków tych zmian.	K_U02, K_U06, K_U07, K_U10, K_U13, K_K02	Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez

			prowadzącego,
04	Student dokonuje umiejętnej analizy zależności pomiędzy rozwojem infrastrukturalnym a możliwościami rozwoju ośrodków miejskich, wskazuje pożądane kierunki przekształceń, biorąc pod uwagę uwarunkowania poszczególnych ośrodków oraz wymogi zrównoważonego rozwoju.	K_U02, K_U06, K_U07, K_U10, K_U13, K_K02	Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego,
05	Student wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktycznym zakresie, potrafi odnieść aspekty teoretyczne do praktyki celem oddziaływania na możliwości rozwoju ośrodków miejskich poprzez odpowiednie kształtowanie i rozwijanie infrastruktury społecznej i technicznej, analizuje proponowane rozwiązania pod względem skuteczności przy zastosowaniu poznanych kryteriów.	K_U02, K_U06, K_U07, K_U10, K_U13, K_K02	Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego,
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
06	Student jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach (zespołach) i organizacjach odpowiedzialnych za tworzenie systemów infrastruktury społecznej i technicznej oraz ich elementów na obszarach zurbanizowanych, uwzględniając poznane zależności pomiędzy rozwojem infrastruktury a możliwościami rozwoju i sposobem funkcjonowania ośrodków miejskich, umie uczestniczyć w budowaniu projektów z zakresu infrastruktury społecznej i technicznej oraz potrafi przewidzieć ich społeczne, gospodarcze i ekologiczne skutki.	K_U02, K_U06, K_U07, K_U10, K_U13, K_K01, K_K02, K_K03, K_K04, K_K05, K_K06	Aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego,
07	Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności zastosowania jej w praktyce w celu uzupełnienia i doskonalenia kwalifikacji.	K_K01, K_K02	Aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego,

Treści programowe			
WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Pojęcie i rola infrastruktury. Rola infrastruktury dla procesów rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów zurbanizowanych.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja,

			analiza przypadków, prace grupowe
2	Pojęcie i właściwości infrastruktury społecznej.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
3	Układ społeczny infrastruktury społecznej: edukacja, zdrowie i opieka społeczna, kultura i sztuka, sport i kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek, handel, gastronomia, hotelarstwo	3	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
4	Układ instytucjonalny infrastruktury społecznej Instytucjonalizm jako element systemu społeczno-ekonomicznego: administracja publiczna - rządowa i samorządowa; wymiar sprawiedliwości; bezpieczeństwo publiczne i obrona narodowa, instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, organizacje	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
5, 6	Pojęcie i właściwości infrastruktury technicznej. Infrastruktura transportowa, infrastruktura energetyczna, infrastruktura wodno-kanalizacyjna	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
7	Rozwój infrastrukturalny ośrodków miejskich a atrakcyjność inwestycyjna i warunki życia mieszkańców miast. Znaczenie infrastruktury dla zrównoważonego rozwoju miast w kontekście współczesnych uwarunkowań cywilizacyjnych.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
8	Infrastruktura społeczno-techniczna w polskich ośrodkach miejskich – uwarunkowania i możliwości rozwoju.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
9	Egzamin	1	Praca indywidualna

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach: 15 godz. Przygotowanie do wykładów: 1 x 15 = 15 godz. Udział w konsultacjach (bezpośrednich lub poprzez kontakt e-mail): 10 godz. Przygotowanie do kolokwium: 10 godz.
Łączny nakład pracy studenta	50
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	25
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	20

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)

WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 Egzamin sprawdzający wiedzę zdobytą podczas wykładów i umiejętność jej zastosowania do rozwiązywania problemów praktycznych.	Ocena podsumowująca Na ocenę podsumowującą składa się: 1. ocena z egzaminu sprawdzającego zdobytą przez studentów wiedzę oraz umiejętność jej zastosowania do analizy, interpretacji i rozwiązywania problemów praktycznych (85%), 2. aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu (10%), 3. obecność na wykładach podczas całego kursu (5%).
F2 Aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu	
F3 Obecność na wykładach	

Literatura podstawowa

1. Kupiec L., <i>Gospodarka przestrzenna T. 6 Infrastruktura społeczna</i> . Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2004.
2. Kupiec L., <i>Gospodarka przestrzenna T. 7 Infrastruktura ekonomiczna</i> . Wydawnictwo Uniwersytetu w

Białymstoku, Białystok 2005.
3. Janoś-Kresło M., <i>Usługi społeczne a zrównoważony rozwój regionów</i> . Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2008.
Literatura uzupełniająca
1. Słodczyk J., <i>Przestrzeń miasta i jej przeobrażenia</i> . Wydawnictwo UO, Opole 2001.
2. Broł R. (red.), <i>Ekonomika i zarządzanie miastem</i> . Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2004.
3. Markowski T., <i>Zarządzanie rozwojem miasta</i> . PWN Warszawa 2003.
4. Parysek J., <i>Podstawy gospodarki lokalnej</i> . Poznań 1997.
5. Broszkiewicz R., <i>Podstawy gospodarki miejskiej</i> . Wrocław 1997.

Nazwa przedmiotu: Kształtowanie krajobrazu i środowiska		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: Kursy stałe wydziałowe			
Status przedmiotu: do wyboru		Język wykładowy: polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 4			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	zajęcia w sali dydaktycznej zajęcia w terenie	zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: dr inż. Magdalena Śliwa mśliwa@uni.opole.pl

Cel przedmiotu

Celem zajęć jest przekazanie wiedzy na temat kształtowania krajobrazu i środowiska w gospodarce przestrzennej prowadzonej oraz wykształcenie umiejętności przeprowadzenia grupowych badań w terenie.

Wymagania wstępne

brak

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
1	ma wiedzę na temat społecznych, przyrodniczych, prawnych i ekonomicznych podstaw gospodarki przestrzennej	K_W11	kolokwium
UMIĘJĘTNOŚCI			
2	Interpretowania i wyjaśniania zjawisk społecznych i ekonomicznych oraz wskazania wzajemnych powiązań między zjawiskami społeczno - ekonomicznymi	K_U02	kolokwium
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
3	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, jest przygotowany do inicjowania i aktywnego uczestniczenia w pracy zespołów interdyscyplinarnych	K_K01	kolokwium

Treści programowe

WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Zajęcia wprowadzające	1	Wykład
2	Omówienie najważniejszych pojęć: krajobraz, środowisko oraz podstaw prawnych	1	Wykład z prezentacją multimedialną
3	Krajobraz oraz jego kształtowanie w ujęciu różnych dyscyplin naukowych	1	Wykład z prezentacją multimedialną i dyskusja
4	Cechy charakterystyczne krajobrazów Polski jako podstawa ochrony i zagospodarowania	1	Wykład z prezentacją multimedialną i dyskusja
5	Krajobraz naturalny, zagrożenia i ochrona	1	Wykład z prezentacją multimedialną i dyskusja
6	Krajobraz kulturowy, zagrożenia i ochrona	1	Wykład z prezentacją multimedialną i dyskusja
7	Kształtowanie elementów kompozycji krajobrazowej, podstawowe teorie architektury krajobrazu	1	Wykład z prezentacją multimedialną i dyskusja
8	Czynniki opisujące stan środowiska przyrodniczego oraz metody badań	1	Wykład z prezentacją multimedialną i dyskusja
9	Podstawowe zasady kształtowania środowiska w procesach zagospodarowania przestrzennego	1	Wykład z prezentacją multimedialną i dyskusja
10-12	Metody badań krajobrazu w praktyce	3	Zajęcia w terenie
13-14	Kolokwium	2	
15	Omówienie wyników egzaminu	1	

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	- zajęcia – 15 godzin
--	-----------------------

	- konsultacje – 5 godzin - przygotowywanie się do zajęć – 20 godzin - studiowanie literatury – 30 godzin - przygotowanie do kolokwium – 30 godzin
Łączny nakład pracy studenta	100 godzin
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	20 godzin
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	80 godzin

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)	
WYKŁADY	
F1 Kolokwium sprawdzające wiedzę zdobytą podczas wykładów i umiejętność jej zastosowania do rozwiązywania problemów praktycznych.	Na ocenę podsumowującą składa się: 1. ocena z kolokwium sprawdzającego zdobytą przez studentów wiedzę oraz umiejętność jej zastosowania do analizy, interpretacji i rozwiązywania problemów praktycznych (85%), 2. aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu (10%), 3. obecność na wykładach podczas całego kursu (5%).
F2 Aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu	
F3 Obecność na wykładach	

Literatura podstawowa
1. Bogdanowski J., Łuczyńska-Bruzda M., Novak Z., 1981 Architektura krajobrazu 2. Bohm A., 2006, Planowanie przestrzenne dla architektów krajobrazu. O czynniku kompozycji 3. Chmielewski J. T., 2012, Systemy krajobrazowe. Struktura – funkcjonowanie – planowanie, PWN 4. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. 5. Źródła elektroniczne
Literatura uzupełniająca
Richling A., red., 1993, Metody szczegółowych badań geografii fizycznej. PWN, Warszawa.

Nazwa przedmiotu: Marketing miast i regionów		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: przedmioty specjalizacyjne			
Status przedmiotu: obowiązkowy		Język wykładowy: polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 3			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	zajęcia w sali dydaktycznej	Egzamin na ocenę
Ćwiczenia	15	zajęcia w sali dydaktycznej	Zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia:

Wykład: prof. UOdr hab. Sabina Kauf, Ćwiczenia: prof. UO dr hab. Sabina Kauf

Cel przedmiotu

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z wyzwaniami, jakie wymagania stoją obecnie przed jednostkami terytorialnym związane z koniecznością budowy strategii marketingowych, ułatwiających uzyskanie przewagi konkurencyjnej. Celem zajęć jest również przybliżenie podejścia marketingowego w prowadzeniu działalności promocyjnej, a w szczególności kampanii reklamowych, budowania pozytywnych relacji z grupami zainteresowanych (mieszkańców, inwestorów, itp.). W tym kontekście ważne jest zapoznanie studentów z podstawowymi technikami promocji jednostki terytorialnej skierowanej zarówno do poszczególnych segmentów rynku, jak i szerokiego kręgu odbiorców.

Wymagania wstępne

Zaliczenie kursu z zarządzania, podstaw ekonomii, gospodarki regionalnej, polityki i ekonomii regionalnej

Efekty kształcenia

Nr efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
1	Student ma pogłębioną wiedzę z zakresu marketingu, rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie nauk ekonomicznych	K_W01	Prace pisemne (kolokwia, egzamin)
2	Student ma pogłębioną wiedzę związaną z opracowywaniem koncepcji marketingu (celów, strategii, instrumentów); w zakresie zarządzania jednostką terytorialną, umie wskazać i scharakteryzować determinanty i czynniki rozwoju lokalnego i regionalnego oraz wykazać ich znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej oraz poprawy jakości życia w miastach i regionach; potrafi wskazać wybrane elementy otoczenia bliższego i dalszego wpływające na realizację marketingowej strategii rozwoju miast i regionów, zna metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania informacji marketingowych	K_W02, K_W04, K_W05	Prace pisemne (kolokwia, egzamin)
3	Student posiada wiedzę dotyczącą pojęcia, istoty oraz budowania konkurencyjności miast i regionów, zna podstawy marketingu i jego roli w rozwoju lokalnym i regionalnym, ponadto posiada wiedzę obejmującą istotę strategii rozwoju lokalnego i regionalnego, zna elementy tych strategii oraz narzędzia, etapy i zasady ich tworzenia, potrafi w sposób pogłębiony zastosować metody i narzędzia opisu, w tym techniki pozyskiwania danych	K_W06	Projekty indywidualne
4	Student zna specjalistyczne zastosowania metod ekonometrycznych i analizy systemowej służące modelowaniu i prognozowaniu rozwoju regionalnego; zna zaawansowane metody badań w poszczególnych obszarach działalności podmiotów gospodarczych	K_W07, K_W08	Prace pisemne (kolokwia, egzamin)
5	Student ma podstawową wiedzę o uczestnikach rynku, zasadach marketingowej segmentacji interesariuszy oraz sposobów oddziaływania na nich	K_W08	Prace pisemne (kolokwia, egzamin)
6	Student zna i rozumie podstawowe procesy ekonomiczne oraz narzędzia sterowania nimi; posiada wiedzę o relacjach między grupami interesariuszy ich partykularnych celach, zna rynkowe uwarunkowania rozwoju i wzrostu konkurencyjności jednostki terytorialnej	K_W13, K_W14	Prace pisemne (kolokwia, egzamin), projekty indywidualne
UMIĘJĘTNOŚCI			
1	Student potrafi wykorzystywać zaawansowaną i	K_U01, K_	Dyskusja,

	wyspecjalizowana wiedzę z zakresu marketingu terytorialnego, potrafi dokonać krytycznej obserwacji i interpretacji zjawisk zmian funkcjonowania jednostek terytorialnych, dokonywać analizy uwarunkowań i możliwych konsekwencji obserwowanych zmian; potrafi proponować możliwe rozwiązania marketingowe wpływające na poprawę ich funkcjonowania; analizuje ich powiązania z różnymi podmiotami działającymi na rynku miast i regionów, ponadto potrafi obserwować i interpretować zmiany w polskiej polityce lokalnej i regionalnej, analizować obowiązujące w ramach tych polityk priorytety oraz marketingowe strategie rozwoju, a także dokonywać ich oceny.	U02, K_U03	wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
2	Student potrafi samodzielnie formułować hipotezy badawcze i je weryfikować, potrafi (np. w zakresie zorientowania rynkowego organów samorządowych); posiada umiejętność dokonywania obserwacji zjawisk i procesów zachodzących w gospodarce, ich analizy i interpretacji przy zastosowaniu zaawansowanych ujęć teoretycznych i paradygmatów badawczych; potrafi prognozować i formułować wnioski, opracować i zaprezentować wyniki oraz określić kierunki dalszych badań	K_U04, K_U06, K_U08, K_U09	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
3	Student posiada pogłębioną umiejętność przygotowania różnego rodzaju analiz na szczeblu makro i mikroekonomicznym; potrafi interpretować problemy marketingowe, które mogą przyczynić się do rozwoju gospodarczego regionu	K_U12, K_U13	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
4	Student posiada umiejętności przygotowania opracowań, prezentowania własnych poglądów, pomysłów wątpliwości i sugestii, popierając je argumentacją	K_U09	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
6	Student potrafi przygotować wystąpienia ustne i przy pomocy nowoczesnych technik- prezentacje w PowerPoint przedstawiać wyniki przeprowadzonych badań i analiz	K_U14	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
7	Student ma umiejętności językowe w zakresie marketingu terytorialnego zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U15	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
1	Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	K_K01	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
2	Student odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania z zakresu marketingu terytorialnego	K_K03	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
3	Student jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach (zespołach) i organizacjach odpowiedzialnych za funkcjonowanie miast i regionów, w tym tworzenie marketingowych strategii rozwoju, dialog społeczny, budowanie przewagi konkurencyjnej i wdrażania instrumentów realizacji strategii, itp	K_K02, K_K04	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
4	Student potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy	K_K05	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
5	Student potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	K_K06	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne
6	Student ma świadomość roli społecznej absolwenta, rozumie potrzebę formułowania i przekazywania społeczeństwu, poprzez środki masowego przekazu informacji i opinii dotyczących działalności organów samorządowych w zakresie prowadzonych działań marketingowych, a w tym promocyjnych, mających na celu pozyskanie nowych grup interesariuszy; przekazuje te informacje i opinie w sposób powszechnie zrozumiały	K_K08	Dyskusja, wypowiedzi ustne, projekty indywidualne

Treści programowe

WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Geneza i istota marketingu terytorialnego. Marketing terytorialny, a współczesne koncepcje zarządzania publicznego	2	Wykład z prezentacją multimedialną
2	Otoczenie podmiotowe i przedmiotowe w marketingu terytorialnym.	2	wykład z prezentacją multimedialną
3	Metody pozyskiwania informacji w marketingu terytorialnym. Analiza zorientowania rynkowego zarządzania samorządów terytorialnych	3	wykład konwersatoryjny
4	Podmioty marketingu terytorialnego i segmentacja rynku	1	wykład konwersatoryjny
5	Planowanie marketingowe zarządzaniu jednostką terytorialną. Zasady formułowania strategii marketingowej jednostki terytorialnej	2	Wykład z prezentacją multimedialną
6	Elementy marketingowe w procesie realizacji strategii rozwoju regionalnego	3	wykład problemowy
7	Marketingowy wymiar partnerstwa podmiotów działających na rynku jednostek terytorialnych	2	wykład z prezentacją multimedialną
Ćwiczenia			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Marketing terytorialny a marketing przedsiębiorstw – wspólne elementy i różnice. Adaptacja koncepcji marketingu do potrzeb organizacji nie nastawionych na zysk (non profit)	1	Dyskusja, projekty indywidualne
2	Podstawowe instrumenty promocji wykorzystywane przez jednostki terytorialne	2	Dyskusja, projekty indywidualne
3	Analiza kampanii promocyjnych wybranych miast	2	Dyskusja, studium przypadków, projekty grupowe
4	Analiza otoczenia jednostki terytorialnej jako podstawa opracowania kampanii promocyjnej	2	Analiza przypadków, dyskusja, projekty indywidualne
5	Image i tożsamość miasta i regionu (podstawy terminologiczne). Budowanie wizerunku jednostki terytorialnej jako cel marketingowy	3	Analiza tekstów źródłowych, dyskusja, projekty grupowe
6	Sieci powiązań w samorządzie terytorialnym. Partnerstwo jako nowy etap rozwoju marketingu miast i regionów. Rodzaje relacji wertykalnych i horyzontalnych na szczeblu gminy, miasta, powiatu i województwa.	2	Analiza przypadków, dyskusja, projekty indywidualne
7	Public relations gminy, miasta, regionu. Strategia/plan promocji miasta – skoordynowane planowanie działań promocyjnych	2	Dyskusja, analiza tekstów źródłowych, projekt indywidualny
8	Dobre przykłady działań marketingowych samorządów terytorialnych z kraju i z zagranicy	1	Dyskusja, analiza tekstów źródłowych, studium przypadku

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS	
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	- udział w wykładach: 15 x 1 godz. = 15 godz., - udział w ćwiczeniach: 15 x 1 godz. = 15 godz., - przygotowanie do ćwiczeń + lektura tekstów źródłowych: 15 x 2 godz. = 30 godz., - realizacja zadań projektowych: 20 godz., - przygotowanie do egzaminu i obecność na egzaminie: 1 godz. + 1 x 10 godz. = 11 godz.
Łączny nakład pracy studenta	91 godz.
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	31 godz.
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	60 godz.

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)	
WYKŁADY	
F1 Zaliczenie pisemne z pytaniami opisowymi i problemowymi sprawdzający wiedzę zdobytą podczas wykładów i umiejętność jej zastosowania do	Ocena podsumowująca:

rozwiązywania problemów praktycznych (90%)	
F2 Aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu (10%)	
ĆWICZENIA (lub inna forma zajęć)	
F1 kolokwium pisemne z pytaniami opisowymi i problemowymi (45%)	Ocena podsumowująca: Średnia ważona ocen wynikająca z ocen formujących F1-F4
F2 wykonanie projektu indywidualnego i jego prezentacja. Prezentacja wykonywana w dowolnej formie (multimedialna, wykład wraz z dyskusją w grupie itp.). Ocenie podlegają: zawartość merytoryczna i ujęcie problemu badawczego, logika wyводу, sposób prezentacji (w tym wzbudzenie zainteresowania w grupie), samodzielność, wyniki i wnioski z badań, zakres czasowy prezentacji (30%)	
F3 Aktywność studentów podczas ćwiczeń, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu, rozwiązywanie zadań, analizę studiów przypadków itp. (5%)	
F4 wykonanie i prezentacja projektu grupowego (15%) Prezentacja wykonywana w grupie maksymalnie 3-4 osobowej, w dowolnej formie. Prezentacja oceniana jest jako całość, jednak każdy ze studentów podlega indywidualnej ocenie na podstawie wkładu, jaki wniósł do całości. (5%)	

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. Marketing terytorialny możliwości aplikacji i kierunki rozwoju, red. H. Szulce, M. Florek, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2005 2. Marketing terytorialny, red. T. Markowski, PAN Komitet Zagospodarowania Przestrzennego Kraju, T. CXVI, Warszawa 2006 3. Florek M., Podstawy marketingu terytorialnego, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2006 4. Szromnik A., Marketing terytorialny, Kluwer, Kraków 2007 5. Langer W., Strategiczny marketing w rozwoju jednostki terytorialnej, AE Katowice, 2006 6. Kauf S., Orientacja marketingowa i logistyczna w zarządzaniu regionem, UO, Opole 2009
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none"> 7. Czornik M., Promocja miasta (wyd.3), Wydawnictwo Uczelniane Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach, Katowice 2005 8. Jarczewski W., Pozyskiwanie inwestorów do gmin, WoltersKluwer Polska, Warszawa 2007 9. Marketing terytorialny – strategiczne wyzwania dla miast i regionów, T. Domański (red.), Instytut Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Łódzki, Łódź 1997 10. Marketing terytorialny studia przypadków, red. M. Florek, K. Janiszewska, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2008 11. Marketing ujęcie terytorialne, red. J. Koszałka, Politechnika Gdańska, Wydział Zarządzania i Ekonomii, Katedra Marketingu, Gdańsk 2010. 12. Promocja Polski. Narzędzie wspierania konkurencyjności?, red. A. Z. Nowak, K. Opolski, J. Górski, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010

Nazwa przedmiotu: Planowanie przestrzenne a zasada zrównoważonego rozwoju		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: przedmiot specjalizacyjny			
Status przedmiotu: do wyboru		Język wykładowy polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 4			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	zajęcia w sali dydaktycznej	zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: Wykłady: Monika Paradowska, e-mail: mparadowska@uni.opole.pl

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z zależnościami pomiędzy gospodarką przestrzenną, planowaniem przestrzennym a wymogami zrównoważonego rozwoju. Przedstawienie koncepcji oraz założeń zrównoważonego rozwoju i ich wpływu na współczesny kształt gospodarki przestrzennej. Zdobywanie przez studentów wiedzy z zakresu uregulowań prawnych i instrumentów ochrony środowiska w gospodarowaniu przestrzenią, a także z zakresu narzędzi pozwalających zapewnić kompromis pomiędzy sferą społeczną, gospodarczą i środowiskową w planowaniu przestrzennym. Rozwinięcie umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce.

Wymagania wstępne

Podstawy gospodarki przestrzennej
Podstawy zrównoważonego rozwoju
Niezbędne są także umiejętności krytycznego myślenia i analizy obserwowanych zjawisk, a także interpretacji wskazanych zjawisk z punktu widzenia zadanego problemu.

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektów kierunkowych (należy przyporządkować symbol kierunkowego efektu kształcenia)	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów (według wzoru: „Jak przygotować programy kształcenia...” rozdział 5.4.1.3., str.63 – 66)
WIEDZA			
01	Student posiada wiedzę z zakresu podstawowych zagadnień dotyczących planowania przestrzennego oraz gospodarki przestrzennej, a także systemu planowania przestrzennego w Polsce, potrafi wskazać podmioty planowania przestrzennego, wymienić i scharakteryzować instrumenty polityki przestrzennej.	K_W05, K_W11	Kolokwium, aktywność podczas wykładów
02	Student potrafi wskazać rolę gospodarki przestrzennej we wdrażaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju, umie przeanalizować proces gospodarowania przestrzenią z punktu widzenia dążenia do kompromisu pomiędzy celami społecznymi, gospodarczymi i ekologicznymi, posiada wiedzę dotyczącą znaczenia planowania przestrzennego dla ochrony zasobów przyrodniczych. Student posiada wiedzę dotyczącą podstaw prawnych planowania przestrzennego w Polsce w kontekście zapewnienia harmonijnego, zrównoważonego rozwoju na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.	K_W05, K_W06, K_W11	Kolokwium, aktywność podczas wykładów
03	Student posiada wiedzę dotyczącą istoty konfliktów przestrzennych, potrafi sklasyfikować konflikty przestrzenne według różnych kryteriów, potrafi wskazać przyczyny, strony i przedmiot konfliktów, a także przyporządkować im metody i instrumenty prewencyjne oraz rozwiązujące konflikty.	K_W05, K_W11	Kolokwium, aktywność podczas wykładów
UMIĘJĘTNOŚCI			
04	Student potrafi obserwować i interpretować zmiany w polskiej polityce przestrzennej, analizować proces planowania przestrzennego i gospodarowania przestrzenią na różnych	K_U01, K_U02, K_U06, K_U07	Aktywność podczas wykładów,

	szczegółach z punktu widzenia założeń i wymagań idei zrównoważonego rozwoju, a także dokonywać oceny tych procesów.		wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń,
05	Student wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktycznym zakresie, potrafi odnieść aspekty teoretyczne do praktyki celem oddziaływania na dostosowanie gospodarki przestrzennej do wymogów zrównoważonego rozwoju, analizuje proponowane rozwiązania pod względem skuteczności przy zastosowaniu poznanych kryteriów.	K_U01, K_U10	Aktywność podczas wykładów, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń,
06	Student analizuje przyczyny i przebieg konfliktów przestrzennych, a także potrafi opracowywać ich możliwe rozwiązania stanowiące kompromis pomiędzy celami społecznymi, gospodarczymi i środowiskowymi.	K_U02, K_U06, K_U07, K_U10	Aktywność podczas wykładów, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń,
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
07	Student jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach (zespołach) i organizacjach odpowiedzialnych za proces planowania przestrzennego na różnych szczeblach zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, umie uczestniczyć w budowaniu projektów z podanego zakresu oraz potrafi przewidzieć ich społeczne, gospodarcze i ekologiczne skutki.	K_K01, K_K05, K_K06	Aktywność podczas wykładów, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń,
08	Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności zastosowania jej w praktyce w celu uzupełnienia i doskonalenia kwalifikacji.	K_K01	Aktywność podczas wykładów, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń,

Treści programowe			
WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Rola gospodarki przestrzennej w kształtowaniu środowiska życia człowieka.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną
2	Przedmiot i podmioty planowania przestrzennego oraz gospodarki przestrzennej.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną
3, 4	System planowania przestrzennego w Polsce.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną
5	Istota i geneza zrównoważonego rozwoju.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną
6	Zasady wdrażania koncepcji zrównoważonego rozwoju w planowaniu przestrzennym, planowanie przestrzenne jako narzędzie zrównoważonego rozwoju.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
7, 8	Gospodarcze, społeczne i ekologiczne priorytety w planowaniu przestrzennym.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
9	Zasoby przyrodnicze jako podstawa gospodarowania i wyznacznik rozwiązań przestrzennych.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
10	Instrumenty zarządzania przestrzenią a instrumenty polityki ekologicznej.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
11	Zasady planowania na obszarach problemowych.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
12, 13	Konflikty przestrzenne – istota, podłoże i rodzaje.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
14	Kolokwium sprawdzające poziom zdobytej wiedzy oraz umiejętności jej zastosowania do problemów praktycznych	1	Praca indywidualna
15	Omówienie kolokwium pod względem efektów kształcenia, które miało sprawdzić,	1	Dyskusja, pytania problematyczne dla studentów

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS	
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach: 15 godz. Przygotowanie do wykładów: 2 x 15 = 30 godz. Udział w konsultacjach (bezpośrednich lub poprzez kontakt e-mail): 35 godz. Przygotowanie do kolokwium: 15 godz.
Łączny nakład pracy studenta	95
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	50
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	50

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)	
WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca

F1 Kolokwium sprawdzające wiedzę zdobytą podczas wykładów i umiejętność jej zastosowania do rozwiązywania problemów praktycznych.	Ocena podsumowująca Na ocenę podsumowującą składa się: 4. ocena z kolokwium sprawdzającego zdobytą przez studentów wiedzę oraz umiejętność jej zastosowania do analizy, interpretacji i rozwiązywania problemów praktycznych (85%), 5. aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu (10%), 6. obecność na wykładach podczas całego kursu (5%).
F2 Aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu	
F3 Obecność na wykładach	

Literatura podstawowa
1. Kronenberg J., Bergier T. (red.), <i>Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce</i> , Fundacja Sendzimira, Kraków 2010.
2. P. Śleszyński, J. Solon (red.), <i>Prace planistyczne a konflikty przestrzenne w gminach</i> . Studia KPZK, tom 130, 2010.
3. <i>Konflikt ekologiczny. Materiały pokonferencyjne</i> . Centrum informacji o środowisku, Warszawa 2007
4. S. Korenik, J. Słodczyk /red./, <i>Podstawy gospodarki przestrzennej - wybrane aspekty</i> , Wyd. Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław, 2005.
Literatura uzupełniająca
1. Czaja S., Becla A., <i>Ekologiczne podstawy procesów gospodarowania</i> , WAE Wrocław 2002.
2. Dubel K., <i>Uwarunkowania przyrodnicze w planowaniu przestrzennym</i> . Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 2000.
3. Borys T.(red.), <i>Wskaźniki zrównoważonego rozwoju</i> , Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Warszawa - Białystok 2005.
4. Fiedor B., Czaja S., Graczyk A., Jakubczyk Z., <i>Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych</i> , C.H.Beck, Warszawa 2002.

SYLABUS PRZEDMIOTU
EKONOMIA, STUDIA MAGISTERSKIE, II STOPIEŃ, STUDIA STACJONARNE

Nazwa przedmiotu: Rozwój zrównoważony miasta i regionu		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: przedmiot specjalizacyjny			
Status przedmiotu: obowiązkowy		Język wykładowy polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 2			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	zajęcia w sali dydaktycznej	egzamin

Prowadzący zajęcia: Wykłady: Monika Paradowska, e-mail: mparadowska@uni.opole.pl

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z zagadnieniami dotyczącymi implementacji idei i założeń zrównoważonego rozwoju w kształtowaniu miast oraz regionów. Przedstawienie problematyki związanej z uwarunkowaniami i możliwościami rozwoju polskich i europejskich miast, aglomeracji i regionów w obliczu nowych wyzwań cywilizacyjnych. Analiza wybranych studiów przypadków. Rozwinięcie umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy pod kątem analitycznym i praktycznym.

Wymagania wstępne

Podstawy zrównoważonego rozwoju
Niezbędne są także umiejętności krytycznego myślenia i analizy obserwowanych zjawisk, a także interpretacji wskazanych zjawisk z punktu widzenia zadanego problemu.

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
01	Student posiada ogólną wiedzę dotyczącą genezy, pojęcia oraz założeń zrównoważonego rozwoju, a także szczegółową wiedzę z zakresu polityki zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym i regionalnym, potrafi wskazać znaczenie, jakie współcześnie odgrywają miasta i regiony w rozwoju społeczno-gospodarczym, a także przesłanki i możliwości wdrażania założeń zrównoważonego rozwoju na ich poziomie.	K_W02, K_W03	Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń
02	Student posiada wiedzę dotyczącą idei i założeń Lokalnej Agendy 21 oraz pochodnych inicjatyw i programów w Europie, zna zasady i specyfikę polityki regionalnej Unii Europejskiej z punktu widzenia potrzeby i konieczności wdrażania zrównoważonego rozwoju. Student posiada wiedzę na temat zrównoważonego rozwoju wybranych polityk sektorowych na szczeblu lokalnym i regionalnym, modeli zarządzania miastem i regionem najkorzystniejszych z punktu widzenia implementacji zrównoważonego rozwoju, a także roli kapitału społecznego i instytucjonalnego w kształtowaniu i dążeniu do pożądanego kierunku rozwoju.	K_W05, K_W12	Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń
03	Student posiada wiedzę dotyczącą opracowywania i wdrażania strategii i polityk zrównoważonego rozwoju miast i regionów, zna uwarunkowania, czynniki rozwoju i priorytety w podziale na społeczne, gospodarcze i środowiskowe, jak również umie przyporządkować im wybrane wskaźniki zrównoważonego rozwoju w zależności od poznanych kryteriów. Student posiada wiedzę na temat narzędzi zrównoważonego rozwoju lokalnego i regionalnego, w tym zna założenia i praktyczne przykłady foresight jako innowacyjnej metody osiągania celów zrównoważonego rozwoju.	K_W02	Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń
UMIEJĘTNOŚCI			
04	Student potrafi obserwować i interpretować funkcjonowanie	K_U01, K_U02,	Egzamin,

	<p>oraz procesy rozwojowe miast, aglomeracji i regionów, dokonywać analizy ich uwarunkowań, potrzeb i kierunków przekształceń z punktu widzenia wyznaczania obszarów problemowych i wskazywania możliwych rozwiązań w celu wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Student dokonuje na konkretnych przykładach umiejętnej analizy rozbieżności pomiędzy rzeczywistym a pożądanym kierunkiem rozwoju miast i regionów z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, wskazuje pożądane kierunki zmian, biorąc pod uwagę uwarunkowania poszczególnych ośrodków oraz wymogi zrównoważonego rozwoju.</p>	K_U06, K_U07	<p>aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego,</p>
05	<p>Student wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktycznym zakresie, potrafi odnieść aspekty teoretyczne do praktyki celem oddziaływania na możliwości rozwoju ośrodków miejskich i regionów poprzez zastosowanie poznanych narzędzi, kształtowanie strategii i polityk itp., analizuje proponowane rozwiązania pod względem skuteczności przy zastosowaniu poznanych kryteriów.</p>	K_U02, K_U06, K_U07, K_U10	<p>Egzamin, aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego,</p>
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
06	<p>Student jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach (zespołach) i organizacjach odpowiedzialnych za zrównoważony rozwój miast i regionów, opracowywanie konkretnych narzędzi, strategii czy polityk, umie uczestniczyć w budowaniu projektów dotyczących zrównoważonego rozwoju miast i regionów oraz potrafi przewidzieć ich społeczne, gospodarcze i ekologiczne skutki.</p>	K_K01, K_K05, K_K06	<p>Aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego,</p>
07	<p>Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności zastosowania jej w praktyce w celu uzupełnienia i doskonalenia kwalifikacji.</p>	K_K01, K_K02	<p>Aktywność podczas wykładów, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego,</p>

Treści programowe			
WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Rola miast i regionów we współczesnym rozwoju społeczno-gospodarczym. Idea zrównoważonego rozwoju a funkcjonowanie miast i regionów.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusją, analiza przypadków, prace grupowe

2	Lokalna Agenda 21 i jej implikacje dla polityki lokalnej oraz regionalnej w Europie. Zrównoważony rozwój w polityce regionalnej Unii Europejskiej.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
3	Zarządzanie zrównoważonym rozwojem miejskim.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
4	Problematyka zrównoważonego rozwoju transportu miejskiego.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
5	Zrównoważona gospodarka komunalna.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
6	Kapitał społeczny i instytucjonalny w zrównoważonym rozwoju miast i regionów.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
7	Idea zrównoważonego rozwoju w strategiach rozwoju lokalnego i regionalnego. Foresight regionalny jako narzędzie zrównoważonego rozwoju miast i regionów	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
8	Wskaźniki zrównoważonego rozwoju.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
9	Egzamin	1	Praca indywidualna

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach: 15 godz. Przygotowanie do wykładów: 1 x 15 = 15 godz. Udział w konsultacjach (bezpośrednich lub poprzez kontakt e-mail): 10 godz. Przygotowanie do egzaminu: 10 godz.
Łączny nakład pracy studenta	50
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	25
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	20

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)

WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 Egzamin sprawdzający wiedzę zdobytą podczas wykładów i umiejętność jej zastosowania do rozwiązywania problemów praktycznych.	Ocena podsumowująca Na ocenę podsumowującą składa się: 7. ocena z egzaminu sprawdzającego zdobytą przez studentów wiedzę oraz umiejętność jej zastosowania do analizy, interpretacji i rozwiązywania problemów praktycznych (85%), 8. aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez przygotowanie, udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu, analizę studiów przypadków itp. (10%), 9. obecność na wykładach podczas całego kursu (5%).
F2 Aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez przygotowanie, udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu, analizę studiów przypadków itp.	
F3 Obecność na wykładach	

Literatura podstawowa
1. Mierzejewska L., <i>Rozwój zrównoważony miasta</i> , Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2010
2. Kronenberg J., Bergier T. (red.), <i>Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce</i> , Fundacja Sendzimira, Kraków 2010.
3. <i>Województwo Opolskie Regionem Zrównoważonego Rozwoju – Foresight Regionalny do 2020 r.</i> , wybrane materiały i wyniki badań projektu; http://www.foresight.opole.pl/
4. <i>Poradnik dobrych praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju</i> , Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Katowice, grudzień 2008.
5. Borys T. (red.), <i>Wskaźniki zrównoważonego rozwoju</i> , Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Warszawa - Białystok 2005
Literatura uzupełniająca
1. Carley M., Spapens P, <i>Dzielenie się światem</i> , Instytut na rzecz ekorozwoju, Białystok-Warszawa, 2000.
2. Materiały dostarczone przez prowadzącego.

Nazwa przedmiotu: RYNEK NIERUCHOMOŚCI		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: rok II semestr 4			
Status przedmiotu: PRZEDMIOT SPECJALIZACYJNY		Język wykładowy polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 2			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	zajęcia w sali dydaktycznej	Egzamin
Ćwiczenia	15	zajęcia w sali dydaktycznej	Zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: dr Aleksandra Piasecka

Cel przedmiotu

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu rynku nieruchomości i zasadach jego funkcjonowania, oraz z obowiązującymi uwarunkowaniami prawnymi obrotu nieruchomościami. Celem zajęć jest także doskonalenie umiejętności posługiwania się podstawową terminologią oraz instytucjami w zakresie omawianego przedmiotu.

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu makro i mikroekonomii.

Efekty kształcenia

Nr efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
1	wykorzystuje dorobek teoretyczny ekonomii w rozwiązywaniu rzeczywistych problemów gospodarczych związanych z rynkiem nieruchomości	K_W01	Prace pisemne (kolokwia, egzamin),
2	ma pogłębioną wiedzę o procesach i zmianach zachodzących w funkcjonowaniu rynku nieruchomości oraz zna rządzące tymi zmianami prawidłowości	K_W04 K_W08	Prace pisemne (kolokwia, egzamin),
UMIĘJĘTNOŚCI			
1	potrafi stosować wiedzę teoretyczną z zakresu mikroekonomii w celu analizowania, identyfikacji, interpretowania i rozwiązywania problemów związanych z rynkiem nieruchomości	K_U01 K_U02	Dyskusja, wypowiedzi ustne, kolokwia
2	dokonuje obserwacji zjawisk i procesów zachodzących na rynku nieruchomości oraz ich analizy i interpretacji przy zastosowaniu zaawansowanych ujęć teoretycznych	K_U01 K_U02	Dyskusja, wypowiedzi ustne, kolokwia
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
1	ma świadomość konieczności ciągłego zdobywania wiedzy w związku ze zmiennością uwarunkowań funkcjonowania rynku nieruchomości	K_K01	Dyskusja, wypowiedzi ustne, kolokwia

Treści programowe

WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Rynek nieruchomości – wprowadzenie	2	Wykład konwersatoryjny
2	Istota rynku nieruchomości. Model funkcjonowania rynku nieruchomości	4	Wykład konwersatoryjny
3	Rynek nieruchomości a gospodarka	4	Wykład konwersatoryjny
4	Finansowanie rynku nieruchomości	3	Wykład konwersatoryjny
5	Trendy rozwoju rynku nieruchomości	2	Wykład konwersatoryjny
ĆWICZENIA			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia

1	Rynek nieruchomości – wprowadzenie	2	Dyskusja, rozwiązywanie problemów
2	Istota rynku nieruchomości. Model funkcjonowania rynku nieruchomości	4	Dyskusja, rozwiązywanie problemów
3	Rynek nieruchomości a gospodarka	4	Dyskusja, rozwiązywanie problemów
4	Finansowanie rynku nieruchomości	3	Dyskusja, rozwiązywanie problemów
5	Trendy rozwoju rynku nieruchomości	2	Dyskusja, rozwiązywanie problemów

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	- udział w wykładach: 15 x 1 godz. = 15 godz., - udział w ćwiczeniach: 15 x 1 godz. = 15 godz., - przygotowanie do ćwiczeń + lektura tekstów źródłowych: 15 x 1 godz. + 5 godz. = 20 godz., - przygotowanie do egzaminu i obecność na egzaminie: 10 godz. + 2 godz. = 12 godz., - konsultacje indywidualne: 15 godz.
Łączny nakład pracy studenta	77 godz.
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	47 godz.
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	50 godz.

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)

WYKŁADY	
F1	Ocena podsumowująca: egzamin testowy
F2	
ĆWICZENIA (lub inna forma zajęć)	
F1 dwa kolokwia pisemne z pytaniami otwartymi i zamkniętymi (80%)	Ocena podsumowująca: Średnia ważona ocen wynikająca z ocen formujących F1-F2
F2 wypowiedź ustna podczas zajęć (20%)	

Literatura podstawowa

13. Bryx M., *Rynek nieruchomości. System i funkcjonowanie*. Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2006
14. Kucharska – Stasiak E., *Nieruchomość w gospodarce rynkowej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006

Literatura uzupełniająca

1. Rynek nieruchomości w Polsce, praca zbiorowa pod red. Kałkowskiego L., Wydawnictwo Twigger, Warszawa 2003

Nazwa przedmiotu: Seminarium		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: przedmiot specjalizacyjny			
Status przedmiotu: obowiązkowy		Język wykładowy	
Liczba i struktura punktów ECTS: 26			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Seminarium dyplomowe	120	zajęcia w sali dydaktycznej	zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: dr Johannes Platje, prof. UO, e-mail: jplatje@uni.opole.pl

Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest opanowanie przez studentów techniki oraz zdobycie wiedzy dotyczącej zasad pisania pracy magisterskiej, a także napisanie pracy spełniającej wymogi stawiane pracom magisterskim.

Wymagania wstępne

Wiedza teoretyczna i umiejętności praktyczne zdobyte podczas studiów. Wiedza dot. pisania pracy magisterskiej zdobyta podczas proseminarium.

Umiejętność krytycznego myślenia i analizy obserwowanych zjawisk.

Umiejętność interpretacji wskazanych zjawisk z punktu widzenia zadanego problemu.

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
01	Student posiada wiedzę dotyczącą zasad przygotowywania pracy magisterskiej, w szczególności zna podstawy metodologiczne, dotyczące struktury pracy naukowej, regulacje dotyczące praw autorskich, edytowania i formatowania pracy itp.	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07, K_W08, K_W09, K_W11, K_W12, K_W13, K_W14	Zadania zlecone przez prowadzącego (recenzja, artykuł, parafrazowanie tekstu), przygotowanie przez studenta kolejnych fragmentów pracy dyplomowej
UMIEJĘTNOŚCI			
02	Student opanował technikę pisania pracy magisterskiej, potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę teoretyczną w praktyce celem przygotowania pracy naukowej spełniającej wymogi stawiane pracom magisterskim.	K_U01, K_U02, K_U03, K_U04, K_U06, K_U07, K_U08, K_U10, K_U11, K_U12, K_U13,	Zadania zlecone przez prowadzącego (recenzja, artykuł, parafrazowanie tekstu), przygotowanie przez studenta kolejnych fragmentów pracy dyplomowej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
03	Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności zastosowania jej w praktyce w celu uzupełnienia i doskonalenia kwalifikacji.	K_K01, K_K02, K_K03, K_K04, K_K06, K_K07	Zadania zlecone przez prowadzącego (recenzja, artykuł, parafrazowanie tekstu), przygotowanie przez studenta kolejnych

			fragmentów pracy dyplomowej
--	--	--	-----------------------------------

Treści programowe			
ĆWICZENIA (lub inna forma zajęć)			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Czym jest praca magisterska? Podstawowe zagadnienia dotyczące techniki pisania pracy magisterskiej.	4	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
2	Wybór tematu pracy, konstrukcja problemu badawczego i hipotez badawczych. Wybór tematów przez studentów.	6	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
3	Dobór źródeł. Przygotowanie literatury i materiałów źródłowych podporządkowanych tematom prac.	6	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
4	Sporządzanie przypisów i bibliografii.	4	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
5	Metodologia pisania pracy magisterskiej.	4	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
6	Plagiatowanie i prawa autorskie w pisaniu pracy magisterskiej. Odniesienia do źródeł, parafrazowanie i pozostałe techniki zapobiegania plagiatowi.	4	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
7	Struktura pracy magisterskiej. Język naukowy wykorzystywany w pracach magisterskich. Opracowanie struktury prac przez studentów.	4	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
8	Wymogi formalne i edytorskie stawiane pracom magisterskim.	4	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia

			klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
9	Omówienie zadań zleconych przez promotora (recenzja, streszczenie artykułu, wystąpienie publiczne, rozdziały pracy dyplomowej)	4	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, pytania problematyczne dla studentów, ćwiczenia klasyczne i symulujące, recenzja, praca indywidualna studenta, wystąpienie publiczne
10	Omawianie kolejnych fragmentów prac magisterskich.	70	
11	Omówienie gotowych prac magisterskich.	10	

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS	
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w seminarium: 120 godz. Opracowanie zadań zleconych przez prowadzącego: 60 Studia literaturowe, rozpoznanie materiałów źródłowych: 70 godz. Prowadzenie badań niezbędnych do przygotowania pracy: 70 godz. Przygotowywanie kolejnych fragmentów prac magisterskich: godz. 150 Udział w konsultacjach seminaryjnych (bezpośrednich lub poprzez kontakt e-mail): 230 godz.
Łączny nakład pracy studenta	700
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	350
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	700

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)	
CWICZENIA (lub inna forma zajęć)	
F1 ocena zadań zleconych przez promotora	Ocena podsumowująca
F2 ocena z kolejnych fragmentów pracy dyplomowej z punktu widzenia poprawności i dostosowania się do wymogów omówionych podczas proseminarium oraz seminarium	1. ocena zadań zleconych przez promotora (20%) 2. ocena z kolejnych fragmentów pracy dyplomowej z punktu widzenia poprawności i dostosowania się do wymogów omówionych podczas proseminarium oraz seminarium (20%).
F3 ocena gotowej pracy dyplomowej	3. ocena gotowej pracy dyplomowej (40%)
F4 terminowość oddawania kolejnych fragmentów pracy	4. terminowość oddawania kolejnych fragmentów pracy (20%)

Literatura podstawowa
1. Gazda Z., <i>Poradnik metodyczny i przewodnik bibliograficzny do pisania prac dyplomowych na kierunku ekonomia</i> , Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji im. Edwarda Łapińskiego w Kielcach, Kielce 2005
2. Niedzielska E., <i>Mały poradnik autora i recenzenta pracy naukowej</i> , Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 1993.
Literatura uzupełniająca
6. Kaczmarek T., <i>Poradnik dla studentów piszących pracę licencjacką lub magisterską</i> , Warszawa 2009, http://www.kaczmarek.waw.pl/wp-content/uploads/2009/10/poradnik_2009_tk.pdf (październik 2012).
7. Urban S., W. Ładoński, <i>Jak napisać dobrą pracę magisterską</i> , Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Łangego we Wrocławiu, Wrocław 2006
8. Materiały dostarczone przez prowadzącego
9. Dodatkowo każdorazowo literatura jest dobierana indywidualnie w zależności od tematyki pracy dyplomowej studenta

Nazwa przedmiotu: Strategia i polityka rozwoju lokalnego i regionalnego		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: przedmiot specjalizacyjny			
Status przedmiotu: obowiązkowy		Język wykładowy polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 3			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	zajęcia w sali dydaktycznej	<i>zaliczenie na ocenę</i>
Cwiczenia (<i>audytoryjne, laboratoryjne, terenowe, warsztatowe, itp.</i>)	15	zajęcia w sali dydaktycznej	<i>zaliczenie na ocenę</i>

Prowadzący zajęcia: Wykład: dr Monika Paradowska, Ćwiczenia: mgr Agnieszka Dembicka-Niemiec
e-mail: mparadowska@uni.opole.pl

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z założeniami, istotą oraz narzędziami polityki rozwoju lokalnego i regionalnego. Zdobycie przez studentów wiedzy z zakresu preferowanych metod prowadzenia tej polityki oraz doświadczeń europejskich i polskich. Zapoznanie z problematyką tworzenia strategii rozwoju lokalnego i regionalnego. Rozwinięcie umiejętności wykorzystania uzyskanej wiedzy w praktyce.

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotów: mikroekonomia, makroekonomia lub podstaw ekonomii

Efekty kształcenia (powinny być spójne z kierunkowymi efektami kształcenia, według wzoru: przewodnik „Jak przygotować programy kształcenia...” rozdział 5.3.2.2. str. 46-49)

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
01	Student posiada wiedzę dotyczącą pojęć, uwarunkowań, teorii i koncepcji polityki rozwoju lokalnego i regionalnego, potrafi wyróżnić i omówić priorytety, zasady i narzędzia tej polityki, a także potrafi zdefiniować rolę i funkcje programowania w rozwoju lokalnym i regionalnym. Student posiada wiedzę obejmującą istotę strategii rozwoju lokalnego i regionalnego, zna elementy tych strategii oraz narzędzia, etapy i zasady ich tworzenia.	K_W02, K_W03, K_W05	Kolokwium, aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
02	Student posiada wiedzę dotyczącą polityki regionalnej na szczeblu europejskim oraz krajowym, jak również funduszy europejskich jako narzędzi finansowych prowadzenia tej polityki i ich roli dla rozwoju lokalnego i regionalnego w Polsce.	K_W05, K_W12	Kolokwium, aktywność podczas wykładów i ćwiczeń
UMIEJĘTNOŚCI			
03	Student potrafi obserwować i interpretować zmiany w polskiej polityce lokalnej i regionalnej, analizować obowiązujące w ramach tych polityk priorytety oraz strategie rozwoju, a także dokonywać ich oceny.	K_U02, K_U03, K_U06, K_U10	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego
04	Student wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktycznym zakresie, potrafi odnieść aspekty teoretyczne do praktyki celem doskonalenia procesu tworzenia i wdrażania polityki rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym, analizuje proponowane rozwiązania pod względem skuteczności przy zastosowaniu poznanych kryteriów.	K_U06, K_U10, K_U12	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

05	Student jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach (zespołach) i organizacjach odpowiedzialnych za proces tworzenia i wdrażania polityki oraz strategii rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym, umie uczestniczyć w budowaniu projektów z podanego zakresu oraz potrafi przewidzieć ich społeczne, gospodarcze i ekologiczne skutki.	K_K01, K_K05, K_K06	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego
06	Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności zastosowania jej w praktyce w celu uzupełnienia i doskonalenia kwalifikacji.	K_K01, K_K02	Aktywność podczas wykładów i ćwiczeń, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego

Treści programowe			
WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Identyfikacja pojęć dotyczących polityki rozwoju regionalnego i lokalnego.	1	Wykład konwersatoryjny, problemowy, wykład z prezentacją multimedialną,
2	Analiza teorii i koncepcji polityki rozwoju regionalnego i lokalnego.	1	Wykład konwersatoryjny, problemowy, wykład z prezentacją multimedialną,
3	Priorytety, zasady i narzędzia polityki regionalnej i lokalnej.	2	Wykład konwersatoryjny, problemowy, wykład z prezentacją multimedialną,
4	Programowanie rozwoju lokalnego i regionalnego.	2	Wykład konwersatoryjny, problemowy, wykład z prezentacją multimedialną,
5	Istota i główne cele strategii rozwoju lokalnego i regionalnego.	2	Wykład konwersatoryjny, problemowy, wykład z prezentacją multimedialną,
6	Zasady i etapy tworzenia strategii polityki rozwoju lokalnego i regionalnego.	2	Wykład konwersatoryjny, problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, praca w grupach, analiza przypadków
7	Polityka lokalna i regionalna w Polsce oraz w Unii Europejskiej.	2	Wykład konwersatoryjny, problemowy, wykład z prezentacją multimedialną,
8	Rola funduszy europejskich w rozwoju lokalnym i regionalnym w Polsce.	2	Wykład konwersatoryjny, problemowy, wykład z prezentacją multimedialną,
9	Kolokwium	1	Praca indywidualna
ĆWICZENIA (lub inna forma zajęć)			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Istota strategii, funkcje strategii, planowanie strategiczne, zasady tworzenia strategii	2	Wykład konwersatoryjny, problemowy
2	Pierwszy etap tworzenia strategii rozwoju gminy- diagnoza stanu istniejącego	2	Praca w grupach, omawianie występujących problemów dotyczących zadanego zagadnienia
3	Analiza SWOT wybranej gminy	2	Praca w grupach, omawianie występujących problemów dotyczących zadanego zagadnienia
4	Określenie problemów rozwoju badanej gminy	3	Praca w grupach, omawianie występujących problemów dotyczących zadanego zagadnienia
5	Określenie misji i wizji badanej jednostki terytorialnej	2	Praca w grupach, omawianie

			występujących problemów dotyczących danego zagadnienia
6	Identyfikacja celów strategicznych i operacyjnych w strategii rozwoju badanej gminy	3	Praca w grupach, omawianie występujących problemów dotyczących danego zagadnienia
7	Wyjaśnienie na czym polega monitoring i kontrola strategii	1	Wykład konwersatoryjny, problemowy

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS	
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach: 15 godz. Udział w ćwiczeniach: 15 godz. Przygotowanie do ćwiczeń, w tym (ewentualne) dokończenie zadań z ćwiczeń: 1 x 15 = 15 godz. Przygotowanie projektu badawczego i prezentacji: 15 godz. Udział w konsultacjach (bezpośrednich lub poprzez kontakt e-mail): 10 godz. Przygotowanie do kolokwium: 10 godz.
Łączny nakład pracy studenta	80
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	40
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	50

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)	
WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 Kolokwium sprawdzające wiedzę zdobytą podczas wykładów i umiejętność jej zastosowania do rozwiązywania problemów praktycznych.	Ocena podsumowująca Na ocenę podsumowującą składa się: 1. ocena z kolokwium sprawdzającego zdobytą przez studentów wiedzę oraz umiejętność jej zastosowania do analizy, interpretacji i rozwiązywania problemów praktycznych (85%), 2. aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się np. poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu (10%), 3. obecność na wykładach podczas całego kursu (5%).
F2 Aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu	
F3 Obecność na wykładach	
CWICZENIA (lub inna forma zajęć)	
F1 Aktywność studentów podczas ćwiczeń, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu, rozwiązywanie zadań, analizę studiów przypadków itp.	Ocena podsumowująca Na ocenę podsumowującą składa się: 1. ocena projektu (70%), 2. aktywność i samodzielność studenta (20%), 3. obecność na ćwiczeniach (10%).
F2 Samodzielność w rozwiązywaniu zadań, zdolność krytycznego myślenia oraz trafność zastosowania zdobytej wiedzy do analizy, rozwiązywania i interpretacji problemów.	
F 3 Ocena z projektów przygotowywanych przez studentów. Celem projektu jest opracowanie strategii wybranej gminy.	

Literatura podstawowa
1. Strzelecki Z. (red.), <i>Gospodarka regionalna i lokalna</i> , Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
2. Filipiak B., <i>Rozwój lokalny i regionalny : uwarunkowania, finanse, procedury</i> , Fundacja na rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2005.
Literatura uzupełniająca
1. Kłosowski W., Warda J., <i>Wyspy szans. Jak budować strategię rozwoju lokalnego?</i> , Bielsko – Biała 2001.
2. Materiały dostarczone przez wykładowcę.

Nazwa przedmiotu: TERENY WIEJSKIE I ICH RESTRUKTURYZACJA		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: Kursy stałe wydziałowe			
Status przedmiotu: do wyboru		Język wykładowy: polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 4			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	Zajęcia w sali dydaktycznej	Zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: dr Maria Śmigiełska

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z polityką rozwojem obszarów rolnictwa i wsi oraz instrumentami wspomagającymi ich restrukturyzację w kontekście współczesnych trendów światowych, europejskich oraz krajowych. Rozwinięcie umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy pod kątem aplikacyjnym.

Wymagania wstępne

Przedmioty: Rozwój zrównoważony miast i regionów; Tereny wiejskie i ich restrukturyzacja; Technologie informacyjne

Wymagane są umiejętności twórczego myślenia, analizy i interpretacji podstawowych dokumentów związanych z procesami integracji europejskiej.

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
01	Posiada wiedzę nt. trendów restrukturyzacji obszarów wiejskich oraz kierunków wdrażanych polityk rozwoju rolnictwa i wsi na poziomie europejskim, krajowym	K_W02, K_W09	Kolokwium, aktywność podczas wykładów/projekty
02	Zna instrumenty organizacyjno –prawno –finansowe oraz efekty ich zastosowania w procesach restrukturyzacji obszarów wiejskich na różnych poziomach.	K_W06, K_W12	Kolokwium, aktywność podczas wykładów/projekty
UMIEJĘTNOŚCI			
01	interpretacji zjawisk zachodzących na obszarach wiejskich oraz wskazania wzajemnych powiązań między nimi	K_U02	Aktywność podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, wykonanie projektu/ notatki naukowej w formie prezentacji
02	potrafi przygotować doniesienie naukowe przy zastosowaniu nowych technik informatycznych	K_U14	Aktywność podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, wykonanie projektu /notatki naukowej w formie prezentacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
01	otwartość i chęć aktywnego uczestnictwa w środowisku	K_K07	Aktywność podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych

			przez prowadzącego, wykonanie projektu / notatki naukowej w formie prezentacji
02	dąży do stałego samokształcenia specjalności zawodowej	K_K01	Aktywność podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, wykonanie projektu/ notatki naukowej w formie prezentacji

Treści programowe			
WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Wybrane aspekty struktury społeczno-ekonomiczne obszarów wiejskich Polski na tle UE w tym: organizacja przestrzenna wsi, ludność wiejska, główne kierunki użytkowanie ziemi, zróżnicowanie przestrzenne rolnictwa, działalność pozarolnicza na obszarach wiejskich, mieszkalnictwo i wyposażenie wsi w infrastrukturę, struktura funkcjonalna obszarów wiejskich	4	wykład z prezentacją multimedialną połączony z dyskusją
2	Obszary problemowe na wsi polskiej w tym: typy obszarów problemowych, rolnicze obszary problemowe, ludnościowe obszary problemowe, obszary zdegradowanego środowiska przyrodniczego	2	wykład z prezentacją multimedialną połączony z dyskusją
3	Współczesne mechanizmy i problemy transformacji obszarów wiejskich w tym: modele planowania i zarządzanie obszarami wiejskimi,	2	wykład z prezentacją multimedialną połączony z zbudowaną analiza przypadku wokół zadanego problemu
4	Środki pomocowe Unii Europejskiej dla wsi i efektywność ich wykorzystania	2	wykład z prezentacją multimedialną połączony z zbudowaną analiza przypadku wokół zadanego problemu
	Współczesne procesy i zjawiska na obszarach wiejskich i sposoby ich rozwiązywania w Polsce i innych krajach	2	wykład z prezentacją multimedialną połączony z zbudowaną analiza przypadku wokół zadanego problemu
5	Możliwości rozwoju tradycyjnej gospodarki rolnej	2	wykład z prezentacją multimedialną połączony z zbudowaną analiza przypadku wokół zadanego problemu
6	Kierunki aktywizacji obszarów wiejskich	1	wykład z prezentacją multimedialną połączony z zbudowaną analiza przypadku wokół zadanego problemu
Tematyka projektu/prezentacji/notatki naukowej obejmująca:			
Przykłady dobrych praktyk w zakresie efektów ekonomicznych restrukturyzacji i modernizacji przestrzeni wiejskiej europejskiej/wybranych krajów/Polski			

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS	
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach: 15 godz.. Przygotowanie do wykładów – 15 godz.

	Udział w konsultacjach (bezpośrednich lub poprzez kontakt e-mail): 30 godz. Wykonanie projektu – 60 godz.
Łączny nakład pracy studenta	120
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	45
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	75

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)	
WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 Kolokwium sprawdzające wiedzę zdobytą podczas wykładów i umiejętność jej zastosowania do rozwiązywania problemów praktycznych.	na ocenę podsumowującą składa się: 1. ocena sprawdzająca zdobytą przez studentów wiedzę oraz umiejętność jej zastosowania do analizy, interpretacji i rozwiązywania problemów praktycznych/projekt (85%), 2. aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu (10%), 3. obecność na wykładach podczas całego kursu (5%).
F2 Aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu	
F3 – obecność na wykładach	
Literatura podstawowa	
1.Pogodziński Z.,[1977]- Planowanie przestrzenne terenów wiejskich, PWN Wa-wa	
2.Falkowski J., Kostrowicki J., [2001] – Geografia rolnictwa świata, Wyd. Nak. PWN Wa-wa	
3.Bański J., [2010] –Geografia polskiej wsi, PWE, Wa-wa	
Literatura uzupełniająca	
1.Czasopismo - Studia obszarów wiejskich, KOW PTG, ZBTOW IGiPZ PAN Wa-wa	
2.aktalne dokumenty programowe UE i Polski w zakresie polityki rozwoju rolnictwa i wsi	

Nazwa przedmiotu: WARUNKI POZYSKIWANIA I WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW POMOCOWYCH			Kod ECTS
Moduł kształcenia: kursy stałe wydziałowe			
Status przedmiotu: do wyboru			Język wykładowy: polski
Liczba i struktura punktów ECTS: 4			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	Zajęcia w sali dydaktycznej	Zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: dr Maria Śmigiełska

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z warunkami aplikowania o środki publiczne oraz przykładami dobrych praktyk. Rozwinięcie umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy pod kątem aplikacyjnym dla projektów współfinansowanych ze środków publicznych.

Wymagania wstępne

Przedmioty: Rozwój zrównoważony miast i regionów; Tereny wiejskie i ich restrukturyzacja; Technologie informacyjne
Wymagane są umiejętności twórczego myślenia, analizy i interpretacji podstawowych dokumentów związanych z procesami integracji europejskiej.

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych (należy przyporządkować symbol kierunkowego efektu kształcenia)	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów (według wzoru: przewodnik „Jak przygotować programy kształcenia...” rozdział 5.4.1.3., str.63 – 66)
WIEDZA			
01	Posiada wiedzę nt. rodzaju funduszy i programów pomocowych kierowanych do różnych jednostek i podmiotów	K_W02, K_W09, K_W12	Kolokwium, aktywność podczas wykładów/projety
02	Zna etapy opracowywania i realizacji projektów współfinansowanych ze środków publicznych ich efekty w kontekście oddziaływania na rozwój społeczno-gospodarczy;	K_W06, K_W14	Kolokwium, aktywność podczas wykładów/projekty
UMIĘJĘTNOŚCI			
01	umie opracować plan realizacji projektu (struktura zadaniowa, plan przebiegu projektu w czasie, budżet projektu, inne plany szczegółowe);	K_U10	Aktywność podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, wykonanie projektu w formie prezentacji
02	umie zorganizować i efektywnie kierować pracą typowego zespołu projektowego	K_U05	Aktywność podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, wykonanie projektu w formie prezentacji
03	umie posługiwać się narzędziami monitorowania i kontroli	K_U14	Aktywność

	przebiegu projektu z zastosowaniem technik informatycznych		podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, wykonanie projektu w formie prezentacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
01	otwartość i chęć aktywnego uczestnictwa w środowisku projektu	K_K07	Aktywność podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, wykonanie projektu w formie prezentacji
02	dąży do stałego samokształcenia specjalności zawodowej	K_K01	Aktywność podczas wykładów wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, wykonanie projektu w formie prezentacji

Treści programowe			
WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Możliwości uzyskiwania dofinansowania projektów z funduszy UE (procedury uzyskania środków z funduszy strukturalnych, przeznaczenie środków, źródła informacji o możliwościach dofinansowania projektów, miejsca i terminy składania projektów).	3	wykład z prezentacją multimedialną połączony z dyskusją
2	Planowanie projektu wg metody Project cycle management (zastosowanie metody PCM w zarządzaniu projektami współfinansowanymi z funduszy UE, macierz logiczna, studium wykonalności)	4	wykład z prezentacją multimedialną połączony z dyskusją
3	Funkcjonalne problemy zarządzania projektami i ich rozwiązywanie (model funkcjonalny zarządzania projektem, inicjowanie projektu, definiowanie projektu, organizowanie zespołu; dobór uczestników i zarządzanie zespołem projektowym)	4	wykład z prezentacją multimedialną połączony z zbudowaną analiza przypadku wokół zadanego problemu
4.	Dobre projekty i ich wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy jednostek/obszarów i podmiotów	4	wykład z prezentacją multimedialną połączony z zbudowaną analiza przypadku wokół zadanego problemu
Tematyka projektu/prezentacji obejmująca:			
Zinventaryzowanie w najbliższym otoczeniu realizowane lub zrealizowane projekty twarde lub miękkie i dokonanie oceny ich efektywności na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru.			

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS	
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach: 15 godz.. Przygotowanie do wykładów – 15 godz. Udział w konsultacjach (bezpośrednich lub poprzez kontakt e-mail): 30 godz. Wykonanie projektu – 60 godz.
Łączny nakład pracy studenta	120

Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	45
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	75

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)	
WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 Kolokwium sprawdzające wiedzę zdobytą podczas wykładów i umiejętność jej zastosowania do rozwiązywania problemów praktycznych.	na ocenę podsumowującą składa się: 1. ocena sprawdzająca zdobytą przez studentów wiedzę oraz umiejętność jej zastosowania do analizy, interpretacji i rozwiązywania problemów praktycznych/projekt (85%), 2. aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu (10%), 3. obecność na wykładach podczas całego kursu (5%).
F2 Aktywność studentów podczas wykładów, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu	
F3 – obecność na wykładach	
Literatura podstawowa	
1.Trocki M. i inni [2003]-Zarządzanie projektami, PWE, Wa-wa	
2.Szwabe M.,(red)[2007]- Zarządzanie projektami współfinansowanymi z funduszy publicznych, Oficyna aWolters Kluwer business, Kraków	
3.Pawlak M.,[2006]- Zarządzanie projektami, Wyd. Nauk. PWN Wa-wa	
4.Heerkens G.,[2003]- Jak zarządzać projektami, Wyd .RM, Wa-wa	
Literatura uzupełniająca	
1.aktualne dokumenty UE i Polski w zakresie wytycznych aplikowania i realizacji projektów dostępne z różnych źródeł w tym Internet	
2.czasopisma np. Fundusze strukturalne – poradnik dla samorządowców i przedsiębiorców	

Nazwa przedmiotu: Zarządzanie środowiskiem i metody jego wyceny		Kod ECTS	
Moduł kształcenia: kursy stałe wydziałowe			
Status przedmiotu: przedmiot do wyboru		Język wykładowy polski	
Liczba i struktura punktów ECTS: 4			
Formy zajęć	Liczba godzin zajęć	Sposób realizacji	Sposób zaliczenia
Wykład	15	zajęcia w sali dydaktycznej	zaliczenie na ocenę

Prowadzący zajęcia: Monika Paradowska, e-mail: mparadowska@uni.opole.pl

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z relacjami pomiędzy ekonomią a środowiskiem naturalnym, w tym ekologicznymi uwarunkowaniami działalności gospodarczej, a także podstawowymi instrumentami zarządzania środowiskiem; zasadami ekorozwoju i wdrażaniem systemu zarządzania środowiskowego w przedsiębiorstwach i jednostkach samorządowych. Wykształcenie umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce.

Wymagania wstępne

Mikroekonomia, makroekonomia, ekonomia przedsiębiorstwa, zarządzanie. Niezbędne są także umiejętności krytycznego myślenia i analizy obserwowanych zjawisk, a także interpretacji wskazanych zjawisk z punktu widzenia zadanego problemu.

Efekty kształcenia

Numer efektu kształcenia dla przedmiotu	Zdefiniowanie efektu	Odniesienie efektu do efektów kierunkowych	Metoda weryfikacji osiągniętych efektów
WIEDZA			
01	Student posiada wiedzę dotyczącą zależności pomiędzy ekonomią a środowiskiem, zna teorię efektów zewnętrznych, teorię dóbr publicznych oraz teorię kosztów transakcyjnych i potrafi je odnieść do analizy kosztów i korzyści korzystania z dóbr środowiskowych; posiada wiedzę związaną z internalizacją efektów zewnętrznych. Student posiada wiedzę dotyczącą bezpośrednich i pośrednich instrumentów ochrony i zarządzania środowiskiem, umie je scharakteryzować i porównać. Student posiada wiedzę dotyczącą przesłanek zarządzania środowiskiem, źródeł informacji dla zarządzania środowiskiem, jak również istoty zarządzania środowiskiem w przedsiębiorstwie oraz w jednostkach samorządu terytorialnego.	K_W03, K_W05	Projekt / prezentacja studentów, aktywność podczas wykładów
02	Student zna teoretyczne podstawy metod wyceny komponentów środowiska, umie dokonać klasyfikacji tych metod, opisać je i porównać, a także zna możliwości ich zastosowania w praktyce i skuteczność.	K_W03	Projekt / prezentacja studentów, aktywność podczas wykładów
UMIEJĘTNOŚCI			
03	Student potrafi obserwować i interpretować zmiany polityce ochrony środowiska oraz procesach zarządzania środowiskowego, dokonywać analizy uwarunkowań, przyczyn, przebiegu i możliwych skutków tych zmian, a także proponować możliwe rozwiązania wpływające na poprawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem ze społeczno-gospodarczego punktu widzenia.	K_U02, K_U03, K_U06,	Projekt / prezentacja studentów, aktywność podczas wykładów, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń,

04	Student wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktycznym zakresie celem poszukiwania i proponowania rozwiązań usprawniających procesy zarządzania środowiskiem, analizuje proponowane rozwiązania pod względem skuteczności przy zastosowaniu poznanych kryteriów.	K_U10	Projekt / prezentacja studentów, aktywność podczas wykładów, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń,
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
05	Student jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach (zespołach) i organizacjach odpowiedzialnych za zarządzanie środowiskiem, wycenę komponentów środowiska, budowanie narzędzi ochrony środowiska itp., umie uczestniczyć w budowaniu projektów oraz potrafi przewidzieć ich społeczne, gospodarcze i ekologiczne skutki.	K_K01, K_K05, K_K06	Aktywność podczas wykładów, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, projekt / prezentacja studentów
06	Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności zastosowania jej w praktyce w celu uzupełnienia i doskonalenia kwalifikacji.	K_K01	Aktywność podczas wykładów, wykonywanie zadań zleconych przez prowadzącego, dyskusja, prace grupowe, analizy przypadków i zdarzeń, projekt / prezentacja studentów

Treści programowe			
WYKŁADY			
Nr zajęć	Treść zajęć/ Temat zajęć	Liczba godzin	Metoda kształcenia
1	Ekologiczne uwarunkowania działalności gospodarczej.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
1	Relacje gospodarczo-środowiskowe i powiązania między gospodarką a środowiskiem, paradygmat ekonomizacji środowiska a ekologiczny paradygmat ekonomii. Koncepcja rozwoju zrównoważonego.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
2	Efekty zewnętrzne oraz teoria efektów zewnętrznych, analiza	1	Wykład konwersatoryjny i

	kosztów i korzyści korzystania z dóbr środowiskowych, relacje pomiędzy mechanizmem rynkowym a jakością środowiska. Internalizacja środowiskowych kosztów (niekorzyści) zewnętrznych.		problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
2	Ekonomiczna teoria zachowania przyrody, wartościowanie komponentów środowiska i strat środowiskowych, podstawy określania wartości dóbr środowiskowych, metody wyceny ekonomicznej zasobów środowiskowych.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
3	Źródła informacji dla systemu zarządzania środowiskiem.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
3	Wybrane obszary zarządzania środowiskiem.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
4	Zarządzanie środowiskiem w przedsiębiorstwie.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
5	Zarządzanie środowiskiem jednostkach samorządu terytorialnego.	2	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
6	Bezpośrednie i pośrednie środki oraz instrumenty w zarządzaniu środowiskiem/ środowiskowym oraz metody regulacji poziomu działalności ochronnej.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
7	Koncepcja systemu zarządzania środowiskowego; BS 7770; EMAS. Wymagania normy ISO 14001.	1	Wykład konwersatoryjny i problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków, prace grupowe
7, 8	Projekty – prezentacje studentów	2	Praca indywidualna i grupowa, analiza studium przypadku, wystąpienie publiczne

Ocena nakładu pracy studenta oraz określenie liczby i struktury punktów ECTS

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta	Udział w wykładach: 15 godz. Przygotowanie do wykładów: 2 x 15 = 30 godz. Udział w konsultacjach (bezpośrednich lub poprzez kontakt e-mail): 35 godz. Przygotowanie projektu/prezentacji: 15 godz.
Łączny nakład pracy studenta	95
Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	50
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	50

Formy i kryteria zaliczenia przedmiotu i ustalenia oceny (F- formującej; P- podsumowującej)

WYKŁADY	
Ocena F - formująca	Ocena P - podsumowująca
F1 Obecność na zajęciach podczas całego kursu (10%).	Ocena podsumowująca
F2 Aktywność studentów podczas ćwiczeń, przejawiająca się poprzez udział w dyskusji, samodzielne formułowanie pytań dotyczących omawianego tematu, rozwiązywanie zadań, analizę studiów przypadków itp.	Na ocenę podsumowującą składa się: 4. ocena z prezentacji (60%), 5. aktywność i samodzielność studenta (30%), 6. obecność na ćwiczeniach (10%).

<p>F3 Prezentacja - wykonana grupie maksymalnie 3-4 osobowej, w dowolnej formie (multimedialna, wykład wraz z dyskusją w grupie itp.). Ocenie podlegają: zawartość merytoryczna i ujęcie problemu badawczego, sposób prezentacji (w tym wzbudzenie zainteresowania w grupie), zakres czasowy prezentacji, konspekt. Integralnym elementem prezentacji jest konspekt (maks. 2 strony), który należy oddać prowadzącemu najpóźniej w dniu wygłaszania prezentacji. Konspekt musi zawierać: wybrany temat, główne punkty (tezy) wraz ze streszczeniem oraz spis wykorzystanej literatury. Jego brak równoznaczny jest z brakiem zaliczenia pracy kontrolnej. Prezentacja oceniana jest jako całość, jednak każdy ze studentów podlega indywidualnej ocenie na podstawie wkładu, jaki wniósł do całości.</p>	
--	--

Literatura podstawowa
----

1. Poskrobko B., <i>Zarządzanie środowiskiem</i> . Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007.
2. Liziński T., <i>Podstawy ekonomii środowiska i zarządzania środowiskiem</i> . Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, Elbląg 2010.

Literatura uzupełniająca
----

7. Fiedor B., Czaja S., Graczyk A., Jakubczyk Z., <i>Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych</i> , C.H.Beck, Warszawa 2002.
8. Materiały dostarczone przez wykładowcę.